

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Oliverii Florentii Waterloop Congreg. Oratorii B. Mariae
Aspricol. Presbyteri Monita Spiritvalia Et Moralia
Tetrastichis distincta**

Waterloop, Oliverius F.

Antverpiae, 1657

Titulus VI. Iracundia, Mansuetudo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9689

Quem jure possis, cum voles,
 Malis ferendo vincere:
 Illustris est patientia,
 Obscura, juris æquitas.

Es quisquis osor litium,
 Turbas & iras effugis:
 Hac lenitate, plurimum
 Tranquillitati consulis.

Amica pacis æquitas
 Deliberationibus
 Aperire consuevit forum,
 Foresque bello claudere.

Vicinus est malus tibi?
 Huic indigenti fac benè:
 In jus ubi vocaberis,
 Pro te volens testabitur.

Læsus, potenti da locum,
 Da tempus iræ: te volet
 Sontem juvare septies,
 Qui læsit in fontem semel.

Iracundia. Mansuetudo.

1. **I**Nsania est quidam furor;
 Homines in irâ corripit:
 Hanc continere, ingens opus,
 Viroque dignus est labor.

Est fortis ille, qui facit
 Ex hoste amicum, qui malæ
 Domitor cupidinis, suam
 Substringit iracundiam.

Sta fortis, & tacitâ tuos
 Prudentiâ affectus doma;
 Facies amicum qui nocet,
 Hostemque reddes hospitem.

Æqui bonique regulam
 Conculcat ira, cum caret
 Duce ratione: nil boni
 Tractari ab irato potest.

Est lucis expers impetus;
 Ignara rixa consill;
 Concordiæ altercatio,
 Sapientiæ arrogantia.

Præceps ad iram, rem ob levem
 Leviter movetur; nec potest
 Quæ recta sunt discernere,
 Et ad docendum ineptus est.

2. Infirmus est animus ferox.
 Iram coërce: ni facis,
 Mentis recedet pristinae
 Et robur & serenitas.

E nare pressâ abit cruor,
 Lac & butyrum ab ubere;
 Sic rixa ab irâ nascitur:
 Rixam times? iram preme.

Sit ira lenis: altero
 Sic temperetur alterum,
 Ne lentior sit lenitas,
 Nec ira sit violentior.

Placidæ quietis otium
 Ne turbet ira, fluctibus
 Obsiste primis: serviat
 Adfectus; huic mens imperet.
 Quando

POEMATVM SPIRITVALIVM PARS III. 1

Quando esse nulla non potest,
 Sit ira lenta, sit brevis:
 Morata, & inter candidas
 Mentis similtates parit.

Prudentis est opus viri,
 Possè, atque nolle lædere:
 Haud posse quemquam lædere,
 Et velle, stultorum est opus.

Qui tam repentè irasceris,
 Idemque placaris citò;
 Quod parte ab unâ amiseras,
 Lucraris hoc ex alterâ.

Injuriam insontes ferunt,
 Non inferunt: minis, manu
 Vexantur: abstinent manus,
 Minasque, vexant neminem.

Irasceris citissimè,
 Placaris & tardissimè?
 Talis quid expectes, nisi
 Vt audias vir pessimus?

Majora damna fer magis,
 Minora quàm velis dare:
 Audire quis nequam eligat,
 Aut esse malit, quàm miser?

Irasceris tardissimè;
 Placaris at citissimè?
 Hæc promeretur indoles,
 Vt audias vir optimus.

Injuriam quòd nemini
 Iam feceris, non protinus
 Es justus; at quando potes
 Facere, nec optas, nec facis.

Irasceris tardè; sed hoc
 Placaris ipse tardiùs?
 Laudem boni partam viri
 Irâ tenace prodigis.

Nocere cùm vis alteri,
 Vbique causas invenis:
 Menti malæ nusquam deest
 Malefaciendi occasio.

Sic dissidère consuli
 A consule ob munus licet,
 Ne sub colore muneris
 Offendat alter alterum.

Benè fac bono: vir optimus,
 Fiet laceffitus malus:
 Mutare se, quam provocas
 Injuriâ, bonitas potest.

Amore consta, iræ immemor;
 Habeat similtas terminum:
 Finem modumque nesciat
 Amoris antiqui favor.

Cùm lenior mens læditur,
 De lenitate fit furor:
 Quò mitior qui læditur,
 Hòc ejus ira est æquior.

3. Sic sensa mentis ordina;
 Sic dicta, facta dirige;
 Vt nemo jure abs te queat
 Fuisse se læsum queri.

Frequenter est viri boni
 Gravissima iracundia:
 Bonitas ad iram tardior,
 Livore læsa fulminat.

Si

Si vis nocere nemini, Est hostibus maledicere,
 Sume indolem columbuli. Vestigium imprudentiæ:
 Tibi vis nocere neminem? Verbo cavebunt territi,
 Serpentis ingenium indue. Nocere ne facto queas.

Vir mitis & tractabilis Ne detrahe hosti mortuo,
 Substringit iram: injurias Sed ejus adde laudibus;
 Vultu sereno digerit; Ne, posse quod te quis videt,
 Cera est, columba est, agnus est. Potuisse non credat prius.

A fratre quod jure exigis, Felix es, hoste si cares;
 Id, quæ potes, fratri exhibe: Felicior, si te carent
 Hoc æquitatis est breve Hoste omnia: utrumque obtines?
 Et lucidum compendium. Miser es, vel ad finis DEO.

Stude nocere nemini: Felix es, hoste si cares;
 Errore si quem læseris, Felicior, si te caret
 Quo jure possis conqueri, Et omnis hoste & singulus.
 Quod jure multeris pari? Vtrumque habes? par es DEO.

Cum perpetraris quid grave, 5. DEUM ut sequaris, vim tuam
 Non sit grave iram perpeti: Cave nocendo ostendere;
 Nam jura debent par pari, Monstra juvando: quanta laus,
 Malum malo rependere. Nil posse plus quam scorpius!

Quod alteri antè feceris, Aversioni cordium
 Ab altero expecta malum: Da tempus; indignatio
 Quas compedes facit faber, Est error: hic moritur morâ,
 Sæpè in suam struit necem. Cineresque amoris suscitât.

Sæpè ipsa fieri injuriam Quando malo vincis malum,
 Coëgit improbitas sibi: Non vincis; ipse vinceris:
 Per se perit quisquis perit, Quando malum vincis bono,
 Gladioque se jugulat suo. Haud vincit hostis; vincitur.

4. Ab hoste carpe commodum. Memorare & obliviscere:
 Ne, quod patraris, arguat, Esto boni accepti memor,
 Hoc vive teste cautiùs: Dati immemor; mali immemor,
 Amara purgant pharmaca. Facies bonum, fugies malum.

Iratus,

Iratu, ad mentem redi ; Mors est superni luminis,
 Compesce cæcos impetus : Mors est amoris, improbæ
 Da temporis levem moram, Amor ultionis: ut tibi
 Locumque pœnitentiæ. Parcit DEUS, parce alteri.

Malè fecit iste? fac benè ; Ne surge probro saucius,
 Bonumque redde pro malo: In probra vindex mutua:
 Nec innocentiam velis Vindicta stulto convenit,
 Odio nocentis perdere. Hanc defer hosti, si sapi.

Sta mitis, aut iram rege: Injuriam obliviscere:
 Rationis extra limites Damni, doli, calumniæ
 Iratus, aut præter modum, Debet vetusta memoria
 Habitare apud te desinis. Fraternali amori cedere.

Quando ira de placido trucem Potens obesse, nec velis,
 Te fecit, abstulit tibi: Bonitate vim preme tuam,
 Ratio benignum de truci Nec opprimes: vis agnita,
 Te reddit, ut reddat tibi. Virtute fiet clarior.

Quò major est, hòc est homo Fuge talionem: odit DEUS
 Humanitati pronior: Memores querelarum notas,
 Sed hòc homo est homo magis, Nullumque contumeliæ
 Quò ceteris humanior. Superesse vult vestigium.

Irà excitetur mens hebes; Vix ulla sit melior tuæ
 Mens mota per patientiam Iræ medela, quàm DEI
 Sedetur: ignem mutuò Patientis, heu! pro te Crucem
 Vnda, ignis undam temperet. Amica contemplatio.

Vt corpus ensis, aspera Si debitor non es DEO,
 Sic dicta mentem sauciant: Sis debitori durior:
 Injuriam ne sentias, Debere te agnoscis DEO?
 Haud pertinere ad te puta. Ignosce debenti tibi.

6. Calumnias noli acribus Odium creabit mutuis
 Arcere dictis; quin stude, Lis orta de cavillulis:
 Ad ultionem fervidos Sedabit irarum minas
 Frenare mentis impetus. Mentis nitela simplicis.

Z

Cer-

Certare qui vitiis volet,
Huic cedere est victoria:
Si quis volet virtutibus,
(Invet experiri) haud cedere.

Insignis est protervia,
Litis sepultæ mortua
Redintegrare femina:
Tu mitis, obliviscere.

Contentionis desine:
Sit centuplo pluri tibi
Vel una pacis uncia,
Quam tres libræ victoria.

Nil æstima, quam jurgio
Paraveris victoriam:
Homines quid inter, ô homo,
Canis videri gestias?

Contende paucis: tristior
Rixam manet victoria.
Te plus decet, cum sis homo,
Homini imminere nemini.

Extrema meta jurgii,
Vtrimque pœnitentia:
Extrema mansuetudinis,
Mentis serenæ gaudium.

Vesana vita jurgia,
Nec ore digna, nec auribus:
Cave, verba si verbis paras,
Furore ne te acuant pari.

In te antè fac pacem tibi;
Pacabis unus omnia:
Tam pulchra fulcra quis suæ
Felicitati subtrahat?

Nulli malè, omni fac benè,
Quibus onus es, sint hi tibi:
Hos excute: est tutissimus
Thesaurus innocentiæ.

Si ferre non potes malos,
Nec esse cum malis bonus;
Nec es, nec ex vero potes
Audire simpliciter bonus.

Mansuetus & sapiens solet
Improvidi esse vehiculum:
Temerarium fert, & vehit:
Toleratque stultum, qui sapit.

Dolori in iram fervido,
Verboque ab irâ missili
Ignosce: mens hominis tacet;
Sed ira clamat, & dolor,

Medetur iracundiæ
Benigna amici oratio;
Verbisque blandioribus
Mulcetur irati dolor.

Non quod dolor, sed quod fides
Dictarit, id factum est opus:
Non hoc ages, nisi & tuis
Habearis æquus hostibus.

7. Odiosa sunt odia omnia,
Aperta, operta; sed dolus
Odiosiora hæc efficit:
Vitabis illa, si caves.

Odiis apertis plus nocent
Operta; fraus hæc clanculò
Armabit, aut teget dolus:
Vitabis illa, quæ vides.

Ami-

Amicum an hostem juveris,
Variis docebit exitus :
Ab hoste cum vives procul,
Incommodum non senties.

Me nemo nunc acerbius
Vrgere gaudet, unico
Quam qui me amico millies
Est usus, ut saperet magis.

Ira omnium tardissimè
Senescit: hosti ne statim
Confide: lentè gratia
Sarcitur, at citò solvitur.

Vix nata, vix semel agnita,
Cum flore flaccet gratia:
Injuriae folium levis
Haud flaccet ; at se ventilat.

Injuriam uni qui facit,
Multis minatur: qui nocet
Vni, nocebit omnibus,
Inimicus esse cum volet.

Est pertimescendus tibi,
Qui jam suæ vitæ sature,
Vel osor, haud timet mori:
Vitæ ille fit dominus tuæ.

8. Est, qui coactus opprimit
Salvare quem vult, bis miser ;
Quod nolit inferens malum,
Quod mâlit auferens bonum.

Est, qui coactus deserit
Iuvare quos mâlit, miser:
Si non beatus & miser,
Prodesse qui vult, nec potest.

Est, qui coactus arguit,
Laudare quem mâlit, miser:
Imò beatus, neminem
Quòd non coactus arguit.

9. Contentionum femina
In rebus & verbis cave:
Dictum omne refert, quam bono
Veroque sensu intelligas.

Vel linguæ in ipso turbine
Sta compos & victor ; citus
Audire, lentus dicere:
Amentis os mentem anteit.

Lingua Bona.

Lingua Mala.

1. **M**oderare linguæ; sed prius
Turbas serena pectoris:
Ineruditum turbida
Loquela pectus arguit.

Homo videt paucissima,
At cuncta pervidet DEUS:
Inanis hinc homo loquitur
Sæpissimè, DEUS semel.

Et rariùs loquitur DEUS,
Et quando oportet : tu DEO
Virtute in unâ proximus
Vis esse ? iudicio tace.

Vitæ & salutis sit tibi
Fecunda mens sermonibus,
At parce linguæ : intus docet
Facundiùs silentium.

Z 2

Homi-